

**Melding om foretakssammenslutning
jf. konkurranseloven § 18 første ledd**

Kverneland Bil AS

Laastad & Co AS

Konfidensielle opplysninger er markert med **grønn bakgrunn**

Konfidensielt
Inneholder forretningshemmeligheter

09. november 2023

1. INVOLVERTE FORETAK

1.1 Kverneland Bil AS

Navn: Kverneland Bil AS
Org. nr.: 977 047 684
Adresse: Vestre Svanholmen 9, 4313 Sandnes

Representert av:

Navn: CMS Kluge Advokatfirma AS
Kontaktperson: Henrik Nordling / Håvard Henriksen
Adresse: Postboks 1548 Vika, 0117 Oslo
Telefon: +47 966 25 414 / +47 979 17 385
E-post: henrik.nordling@cms-kluge.com / havard.henriksen@cms-kluge.com

1.2 Laastad & Co AS

Navn: Laastad & Co AS
Org. nr.: 975 941 264
Adresse: Spannavegen 142, 5535 Haugesund

Representert av:

Navn: BDO Advokater AS
Kontaktperson: Ingjer Ofstad
Adresse: Postboks 1799 Sentrum, 7031 Trondheim
Telefon: +47 975 07 768
E-post: ingjer.ofstad@bdo.no

2. BESKRIVELSE AV FORETAKSSAMMENSLUTNINGENS ART

- (1) Foretakssammenslutningen består i at Kverneland Bil AS (**Kverneland**) erverver enekontroll over Laastad & Co AS (**Laastad**).
- (2) Laastad eies i dag av Laastad Invest AS med 100 % av aksjene.
- (3) Kverneland inngikk 27. oktober 2023 en aksjekjøpsavtale med Laastad Invest AS, hvor Kverneland vil erverve 100 % av aksjene i Laastad (**Transaksjonen**). Transaksjonen vil med dette utgjøre en foretakssammenslutning i konkurranserettslig forstand.
- (4) I lys av partenes samlede omsetning i Norge (jf. punkt 5), utløser Transaksjonen meldeplikt til Konkurransetilsynet, jf. konkurranseloven § 18.
- (5) Partene har en begrenset horisontal overlapp i flere markeder knyttet til salg av bil og bilrelaterte tjenester, og har ██████████ markedsandel i samtlige markeder unntatt i ett

hypotetisk regionalt marked for detaljistsalg av originale Volvo-reservedeler i Rogaland hvor partene vil oppnå en markedsandel på [REDACTED] se avsnitt 6.1.5. Av denne grunn inngis det fullstendig og ikke forenklet melding jf. meldepliktforskriften § 3 første ledd punkt 3 bokstav b.

3. BESKRIVELSE AV DE INVOLVERTE FORETAKENE OG FORETAK I SAMME KONSERN

3.1 Kverneland-konsernet

3.1.1 Overordnet om Kverneland-konsernet

- (6) Kverneland Bil AS inngår i Kverneland-konsernet, som er eid av Gaak Invest AS. Kverneland AS ble etablert i Stavanger i 1921, og har i dag ca. 350 ansatte. Konsernspiss i Kverneland-konsernet er Kverneland Investering AS. Konsernets hovedvirksomhet er salg av nye og brukte biler, og konsernet har en rekke autoriserte forhandlere og verksteder for bilmerkene Ford, Volvo, Mazda, Fiat, Polestar, Jeep, Alfa Romeo, MG og Voyah.
- (7) Konsernet driver også annen virksomhet, herunder investering i eiendom, samt noe virksomhet innen restaurantdrift, innovasjonsrådgivning og regnskap.
- (8) Konsernet er primært lokalisert i områdene i og rundt Haugesund, Stavanger, Bryne, Bergen, Kristiansand og Oslo.

3.1.2 Kverneland Bil AS

- (9) Bilvirksomheten til Kverneland er organisert gjennom selskapet Kverneland Bil, som er et heleid datterselskap av Kverneland Holding AS, som igjen er heleid av Kverneland Investering AS.
- (10) Kverneland Bil er aktive innenfor salg av nye og brukte biler, herunder både personbiler og nyttekjøretøy av typen varebiler. Kverneland Bil selger også tilbehør og annet utstyr til bil, og tilbyr også reparasjon og verkstedtjenester. Kverneland Bil er medlem av Norges Bilbransjeforbund.
- (11) Kverneland Bil har virksomhet ved totalt 10 ulike lokasjoner i Norge, med hovedvekt i Rogaland og Agder, herunder Sandnes, Bryne, Haugesund, Kvinesdal, Kristiansand, Lyngdal og Mandal, samt forhandlere i Bergen og Oslo.
- (12) Selskapet er forhandler av bilmerkene Ford, Volvo, Mazda, Fiat, Polestar, Jeep, Alfa Romeo, MG og Voyah.
- (13) For mer informasjon om selskapet, se selskapets hjemmeside på følgende [link](#).

3.1.3 Beskrivelse av øvrige foretak i Kverneland-konsernet

- (14) **Kverneland Investering AS** er morselskapet i Kverneland-konsernet. Morselskapet er et investeringsselskap som eier flere selskap, herunder Kverneland Bil AS. Kverneland Investering AS har totalt 5 datterselskap, samt datterdatterselskap og datterdatterdatterselskap. Selskapet har ingen egen driftsaktivitet utover investeringsaktivitet. Selskapet har betydelig aktivitet innenfor sektorene bil og eiendom, men har også noe aktivitet innenfor restaurantdrift, innovasjonsrådgivning og regnskap. Selskapet har betydelige eierandeler i bedrifter med over 1 000 ansatte.

- (15) Tradisjonelt har eiendomsvirksomheten til selskapet knyttet seg til eiendom brukt av driftsselskapene i Kverneland-gruppen, men selskapet er nå aktive innenfor bygg av næringseiendom for en rekke aktører.
- (16) Kverneland Investering AS har også betydelige eierandeler i MyCar AS, som er aktive innenfor kjøp og salg av bruktbil, og vedlikehold og reparasjon av motorvogner, samt dekkjenester, men er ikke majoritetseier og utøver ikke kontroll over selskapet.
- (17) **Brødrene Kverneland Eiendom AS** er paraplyelskap for selskapets eiendomsinvesteringer. Selskapet driver, gjennom sine 6 datterselskap, med utleie av egen eller leid fast eiendom, kjøp og salg av fast eiendom, samt utvikling og salg av fast eiendom.
- (18) Selskapets datterselskap operer med eiendommer i og rundt Stavanger/Sandnes-området. Det omfatter selskapene Valberget 17 AS, Inivato AS, Boganestræen 35 AS, Eskervegen 1 og 5 AS, Haugesund Auto AS og Auga Eiendom AS, som har kontroll over ytterligere fire eiendomsselskap.
- (19) Selskapene operer kun innenfor eiendom, hvor Laastad ikke har virksomhet, og melder går derfor ikke inn på en lengre beskrivelse av hvert av disse selskapene.
- (20) I 2022 hadde selskapet, inkludert datterselskaper, en omsetning på ca. 142 MNOK.
- (21) **Brødrene Kverneland Invest AS** er et rent holdingselskap, hvis virksomhet er å eie aksjer i andre selskaper. Selskapet har kontrollerende eierinteresser i følgende selskaper:

Selskap	Eierandel	Virksomhet
Kverneland Bil Bilutleie AS	100%	Selskapet driver virksomhet innen bilutleie til samtlige selskaper i Kvernelandgruppen. Selskapet har ikke-kontrollerende eierinteresser i andre selskaper. Selskapet hadde i 2022 en omsetning på 6,2 MNOK.
Primato AS	50%	Selskapet driver med salg av administrative tjenester. Selskapet har ikke-kontrollerende eierinteresser i andre selskaper. Selskapet hadde i 2022 en omsetning på 2,4 MNOK.

- (22) **Brødrene Kverneland AS** er et administrasjonsselskap med tre ansatte som leverer tjenester til de deler av Kverneland som er tilknyttet Kverneland Investering. Selskapet tilbyr primært bedriftsrådgivning og annen administrativ rådgivning. Selskapet har adresse i Stavanger, og hadde i 2022 en omsetning på 3 MNOK.
- (23) **Kverneland Mobility AS** er et holdingselskap som, i samarbeid med Frydenbø Bil AS og Gjensidige Forsikring AS eier en tredjedel av MyCar Group AS, som gjennom sine datterselskapet driver med dekkvirksomhet, herunder dekkhotell og salg av dekk, programmeringstjenester, service og reparasjon av motorvogner, samt salg av bruktbil.
- (24) Kverneland Mobility kan ikke utøve kontroll over MyCar Group AS eller gruppens øvrige selskaper.
- (25) **Volvo Car Stor-Oslo AS** er en forhandler av Volvo med hovedkontor på Økern i Oslo. Kverneland Bil eier 50 % selskapet og har kontroll over selskapet i konkurranserettslig

forstand. Selskapet er en ren Volvoforhandler, med lokaler på Fornebu, Økern og i Lillestrøm. Selskapet selger nye og brukte Volvo, og tilbyr også leasingavtaler.

3.2 Laastad & Co AS

- (26) Laastad & Co AS er aktiv innenfor salg av nye og brukte biler, samt salg av originale reservedeler og verkstedstjenester. Selskapet har hovedkontor i Haugesund, og har lokaler i Haugesund og i Odda.
- (27) Selskapet er i dag heleid av Laastad Invest AS.
- (28) Selskapet har en liten, ikke-kontrollerende, eierandel i Bilbransjens Opplæringskontor Haugalandet AS.
- (29) Laastad tilbyr leveringsklare biler på sine to beliggenheter, Haugesund og Odda. Av nye biler er selskapet kun forhandler av Volvo, Mazda og MG. På bruktbiler satser selskapet også primært på disse merkene, men har noe større variasjon og kan blant annet tilby en rekke bilmerker, eksempelvis Mercedes-Benz, Kia, Nissan, Hyundai, Renault og Polestar. Utvalget på bruktbil er ikke statisk og varierer jevnlig.
- (30) Selskapet tilbyr også service og verkstedstjenester, og leverer originale deler til bilmerkene de er autorisert forhandler av, altså Volvo, Mazda og MG.
- (31) Selskapet tilbyr også dekkhotell.
- (32) Mer informasjon om Laastad er tilgjengelig på deres nettsider på følgende [link](#).

4. OMSETNINGSTALL

- (33) Partenes konsoliderte omsetningstall i Norge for 2022 er følgende:

Selskap	Omsetningstall
Kverneland Investering AS (konsolidert inkl. Kverneland Bil AS)	MNOK 2 630,5 ¹
Kverneland Bil AS	MNOK 2 376,2 ¹
Laastad & Co AS	MNOK 447,5

5. FORETAKSSAMMENSLUTNINGEN VIL IKKE FØRE TIL NOEN NEGATIVE VIRKNINGER PÅ KONKURRANSEN

5.1 Beskrivelse av det relevante markedet

5.1.1 Produktmarkedet

- (34) EU-kommisjonen har lagt til grunn at det foreligger to separate produktmarkeder for salg av henholdsvis nye og brukte biler.² Salg av bruktbiler skiller seg fra salg av nye biler ved

¹ Inkludert omsetning til Bay Auto Bil AS på MNOK 400,8, se melding om foretakssammenslutning av 22. desember 2022 - *Kverneland Bil AS / Bay Auto AS* og offentlig tilgjengelige regnskapstall for 2022.

² EU-kommisjonens vedtak av 29. oktober 2020 i sak M.9720 – *VOLVO CARS / UPPLANDS MOTOR*, avsnitt 19, med videre henvisninger til kommisjonens vedtak av 8. august 2013 i sak M.6958 – *CD&R / WE BUY ANY CAR*.

betydelige prisforskjeller. Samtidig bruker ofte kjøpere av brukte biler mer penger på tjenester etter kjøpet, da kjøpere av nybil har garanti. Videre er det en forskjell at nye biler som oftest bare er mulig å kjøpe fra importørens organisasjon direkte eller fra autoriserte forhandlere, mens brukte biler også selges fra uautoriserte forhandlere og privatpersoner. Bruktbilvirksomhet omfatter videre salg av brukte biler fra og til både forhandlere og privatpersoner.

- (35) EU-kommisjonen har videre lagt til grunn et vertikalt skille mellom salg av nye biler på grossist- og detaljistnivå.³ På grossistnivå distribuerer importør biler til forhandlere, som deretter selger bilene videre til slutt kunder. På detaljistnivå selges kjøretøy til slutt kunder av forhandlere eller an importørens organisasjon.
- (36) Videre er det lagt til grunn at det foreligger separate produktmarkeder for passasjerbiler og nyttekjøretøy, blant annet på grunn av produktene som regel ikke er substituerbare fra etterspørselssiden.⁴

5.1.2 Reservedeler

- (37) EU-kommisjonen har lagt til grunn at det eksisterer separate markeder for originale og ikke-originale reservedeler. I likhet med salg av biler, har EU-kommisjonen også lagt til grunn separate produktmarkeder for grossist- og detaljistsalg av reservedeler.
- (38) Videre har EU-kommisjonen konkludert at markedet for originale reservedeler må avgrenses på merkevarenivå, altså en inndeling etter ulike bilmerker.⁵

5.1.3 Verkstedstjenester

- (39) EU-kommisjonen har lagt til grunn at det eksisterer et eget marked for verkstedstjenester for reparasjon av bil.⁶ Ytterligere oppdeling av dette markedet har vært vurdert ved flere anledninger, men EU-kommisjonen har latt det stå åpent hvorvidt markedet skal segmenteres ytterligere.⁷

5.2 Geografisk marked

5.2.1 Salg av brukte personbiler

- (40) EU-kommisjonen har vurdert det relevante geografiske markedet for bruktbilsalg ved flere anledninger. Senest i *VOLVO CARS / UPPLANDS MOTOR* uttaler EU-kommisjonen at markedet «most likely» er nasjonalt som følge av at bruktbiler i stadig større grad omsettes via digitale plattformer.⁸ Dette reflekterer også utvikling i Norge hvor salg av bruktbiler primært foregår via digitale plattformer.⁹ Digitaliseringen har i så måte medført at det som tidligere var separate, regionale markeder for omsetning av bruktbiler i dag er et nasjonalt marked. Salg av bruktbiler er i stor grad diktert av prisene satt av forhandlere og privatpersoner i øvrige deler

---

³ M.9720 – *VOLVO CARS / UPPLANDS MOTOR*, avsnitt 18.

⁴ M.9720 – *VOLVO CARS / UPPLANDS MOTOR*, avsnitt 18.

⁵ M.9720 – *VOLVO CARS / UPPLANDS MOTOR*, avsnitt 22.

⁶ M.9720 – *VOLVO CARS / UPPLANDS MOTOR*, avsnitt 23.

⁷ EU-kommisjonens vedtak av 12. mai 2011 i sak M.6063 – *ITOUCHU / SPEEDY*, avsnitt 8 flg.

⁸ M.9720 – *VOLVO CARS / UPPLANDS MOTOR*, avsnitt 32.

⁹ Konkurransetilsynets vedtak v2020-31 – *Schibsted ASA / Nettbil AS*, avsnitt 158.

av landet. Så lenge bruktbiler selges og transporteres til kjøpere over hele landet, er det uten betydning hvor kontraktsigneringen og overleveringen finner sted.

5.2.2 Salg av nye personbiler

- (41) Når det gjelder det relevante geografiske markedet for salg av nye biler på detaljstnivå, både passasjerbiler og nyttekjøretøy, har EU-kommisjonen ikke tatt endelig stilling, men latt det stå åpent om markedet skal avgrenses regionalt eller nasjonalt eller på EØS-nivå.¹⁰

5.2.3 Salg av originale reservedeler

- (42) EU-kommisjonen har lagt til grunn at markedet for detaljistsalg av originale reservedeler er enten nasjonalt eller regionalt, men har latt den endelige konklusjonen stå åpen.¹¹
- (43) Et marked for grossistsalg av originale reservedeler antas å være enten nasjonalt eller på EØS-nivå.¹²

5.2.4 Verkstedstjenester

- (44) For verkstedstjenester har EU-kommisjonen antydnet at markedet er enten nasjonalt eller regionalt, men har ikke tatt endelig stilling til den geografiske avgrensningen.¹³

6. KONKURRANSEANALYSE

6.1 Horisontal overlapp

6.1.1 Detaljistsalg av bruktbiler

- (45) I 2022 ble det registrert 512 229 eierskifter av brukte personbiler i Norge, en nedgang på 3 % fra 2021.¹⁴
- (46) I markedet for personbiler solgte Kverneland (inkl. Bay Auto) █████ bruktbiler i 2022, hvilket tilsvarer █████ av det totale antallet eierskifter av brukte personbiler i 2022. Laastad solgte █████ bruktbiler i 2022. Til sammen har partene dermed en markedsandel på █████ i et nasjonalt marked for salg av bruktbil.
- (47) På et nasjonalt marked for detaljistsalg av brukte biler vil foretakssammenslutningen derfor ha en ytterst begrenset virkning.
- (48) Dersom man likevel kommer til at markedet kan deles inn regionalt istedenfor nasjonalt, anser melder at den mest naturlige avgrensningen er region Sørvest-Norge, herunder Vestland og Rogaland. Begge disse fylkene har relativt korte avstander, og det er få eller ingen hindre for en potensiell kjøper av nybil å se til bilforhandlere i både Vestland og Rogaland ved et kjøp av nybil. Særlig innbyggerne som bor mellom Stavanger og Bergen vil erfaringsmessig se hen til forhandlere i begge fylkene. Dette er de to eneste fylkene hvor begge parter er til stede, og vil derfor gi den snevreste markedsinndelingen med horisontal overlapp.

---

¹⁰ M.9720 - VOLVO CARS / UPPLANDS MOTOR, avsnitt 31, med videre henvisning til kommisjonens vedtak av 16. oktober 2015 i sak M.7747 - PGA / MSA.

¹¹ M.9720 – VOLVO CARS / UPPLANDS MOTOR, avsnitt 34.

¹² M.9720 – VOLVO CARS / UPPLANDS MOTOR, avsnitt 33.

¹³ M.9720 – VOLVO CARS / UPPLANDS MOTOR, avsnitt 35.

¹⁴ Se OFVs hjemmesider: <https://ofv.no/bilsalget/bilsalget-i-desember-2022>.

(49) I et regionalt marked for Vestland og Rogaland vil foretakssammenslutningen uansett ha en begrenset virkning. I dette regionale markedet solgte Kverneland [REDACTED] biler i 2022, som tilsvarer omtrent [REDACTED] av totalt antall salg av bruktbiler i regionen.¹⁵ Laastad solgte [REDACTED] brukte personbiler i regionen. Selskapene solgte dermed samlet sett ca. [REDACTED] bruktbiler i regionen, som tilsvarer [REDACTED] av det totale antallet brukte personbiler omsatt i det regionale markedet i 2022.

(50) Melder ser derfor ikke grunn til å ta endelig stilling til den geografiske markedsinndelingen, ettersom verken en nasjonal eller regional inndeling vil føre til virkninger på markedet.

6.1.2 Detaljistsalg av nye biler

(51) I 2022 ble det registrert 174 324 nye personbiler.¹⁶

(52) I 2022 solgte Kverneland Bil [REDACTED] nye personbiler, og Laastad solgte [REDACTED] nye personbiler. Til sammen solgte partene [REDACTED] nye personbiler i Norge i 2022, hvilket tilsvarer [REDACTED] av det totale antallet nye personbiler registrert i Norge i 2022.

(53) På et nasjonalt marked for detaljistsalg av nye personbiler vil foretakssammenslutningen derfor føre til en ytterst begrenset konsentrasjonsøkning.

(54) Dersom man legger til grunn at det relevante geografiske markedet er regionalt, solgte Kverneland i 2022 [REDACTED] nye biler i Vestland og Rogaland, som tilsvarer [REDACTED] % av totalt 33 639 nye biler i området.¹⁷ (kilde: OFV). Laastad solgte [REDACTED] nye personbiler i området.

(55) Dette gir partene samlet sett ca. [REDACTED] solgte nye personbiler i Vestland & Rogaland, som tilsvarer [REDACTED] av det totale antallet nye personbiler i det regionale markedet.

(56) Foretakssammenslutningen vil derfor føre til en beskjeden virkning i det regionale markedet for salg av nye personbiler.

6.1.3 Detaljistsalg av nye nyttekjøretøy

(57) Laastad selger ikke nye nyttekjøretøy, og det er følgelig ingen horisontal overlapp i dette markedet.

6.1.4 Detaljistsalg av brukte nyttekjøretøy

(58) Begge parter solgte brukte nyttekjøretøy i 2022. [REDACTED]

[REDACTED] Kverneland solgte i 2022 [REDACTED] antall brukte nyttekjøretøy.

(59) Melder anslår derfor at, på bakgrunn av at Laastad i svært begrenset grad selger brukte nyttekjøretøy, markedet for detaljistsalg av brukte nyttekjøretøy ikke blir påvirket, verken på nasjonalt eller regionalt nivå.

¹⁵ [REDACTED]

¹⁶ Se OFVs hjemmesider: https://ofv.no/bilsalget/bilsalget-i-desember_2022.

¹⁷ Se OFVs hjemmesider: <https://ofv.no/registreringsstatistikk>, sortert etter fylke.

6.1.5 Berørt Marked: Detaljistsalg av originale Volvo-reservedeler på regionalt nivå

- (60) Melder er av den oppfatning at det relevante markedet for detaljistsalg av originale Volvo-reservedeler er nasjonalt, blant annet fordi internett gir både verksted og forbrukere tilgang til originale reservedeler på en enkel og kostnadseffektiv måte. Ettersom EU-kommisjonen har latt det stå åpent om markedet er nasjonalt eller regionalt, legges det likevel til grunn at en regional inndeling er det snevreste tenkbare markedet for detaljistsalg av originale reservedeler.
- (61) Dersom markedet er nasjonalt anslår melder at de har en markedsandel på [REDACTED] av markedet knyttet til detaljistsalg av originale Volvo-reservedeler. Laastad har omtrent [REDACTED] av dette markedet. Foretakssammenslutningen fører dermed til at selskapet vil få en samlet markedsandel for detaljistsalg av originale Volvo-reservedeler på [REDACTED] i et nasjonalt marked.
- (62) På et regionalt plan i Rogaland og Vestland i 2022 hadde Kverneland en omsetning knyttet til originale Volvo-reservedeler på [REDACTED] MNOK, og Laastad omsatte for [REDACTED] MNOK. Det er knyttet usikkerhet til markedets størrelse, men melder anslår at Kverneland hadde en markedsandel i Rogaland og Vestland på [REDACTED] hvilket gir partene en samlet omsetning på [REDACTED]. Foretakssammenslutningen vil dermed føre til at selskapet vil få en samlet markedsandel for detaljistsalg av originale Volvo-reservedeler på [REDACTED] i et regionalt marked for Rogaland og Vestland.
- (63) Markedet fungerer gjennom flere ulike mekanismer. Dersom en kunde ønsker originale reservedeler, vil dette ofte skje gjennom garantiordninger eller serviceavtaler, særlig ved salg av nybil.
- (64) Salg av originale Volvo-reservedeler knytter seg primært til salg av deler over disk, og salg av deler gjennom verkstedstjenester og reparasjon.
- (65) Det er flere årsaker til at konkurransen i markedet likevel ikke vil bli påvirket i nevneverdig grad. Dette knytter seg blant annet til muligheter for alle autoriserte verksted til å kjøpe deler fra Volvo-forhandlere, og konkurransen fra leverandører av ikke-originale deler.
- (66) **For det første**, har forbrukere ulike muligheter for å kjøpe originale Volvo-reservedeler. Disse mulighetene blir ikke negativt påvirket av foretakssammenslutningen.
- (67) Forbrukeren kan henvende seg til Volvo-forhandlere og kjøpe delen direkte. Videre kan forbrukere også henvende seg til øvrige autoriserte verksted, som kan kjøpe originale Volvo-reservedeler fra Volvo-forhandlere og tilhørende verksted. Ved slike tilfeller kan verksted fritt kontakte alle Volvo-forhandlere i Norge, og kjøpe den etterspurte reservedelen av forhandleren for å få reservedelen levert til sitt verksted.
- (68) Dette medfører at dersom partene skulle forsøke å øke sine priser på Volvo-reservedeler, vil kunden enkelt kunne kontakte ethvert annet autorisert verksted i sitt område, som deretter kan kjøpe Volvo-reservedeler av Volvo-forhandlere lokalisert i hele Norge. Dette innebærer at partene i praksis konkurrerer med alle Volvo-forhandlere, selv om de ikke er beliggende i regionen Rogaland/Vestland.

- (69) Det nevnes også at det er lave etableringshindringer i markedet, ettersom alle autoriserte verksted har mulighet til å kjøpe Volvo-reservedeler fra Volvo-forhandlere. Dette gjøres i dag av flere verksteder.
- (70) Markedet er transparent og dynamisk, ettersom kunder enkelt kan kontakte flere verksted for å få anslag på kostnad ved å få kjøpt og/eller installert en original Volvo-reservedel, samt at kunder også kan undersøke priser for ikke-originale reservedeler av høy kvalitet.
- (71) **For det andre**, er det i praksis en vesentlig konkurranse med ikke-originale deler, som vil fortsette å bidra til sunn konkurranse i detaljistmarkedet for Volvo-reservedeler.
- (72) Partene opplyser at kunder med nye biler gjerne vil ha originale deler, men at disse kundene uansett ofte er omfattet av en service- eller garantiavtale. Kunder med eldre kjøretøy er erfaringsmessig gjerne mindre opptatt av om reservedeler er originale eller ikke. Melder anslår at populariteten til ikke-originale reservedeler er økende.
- (73) Ikke-originale reservedeler er også av høy kvalitet, og selges av store aktører i Norge, blant annet Meko, Meca og Mekonomen, som innebærer at for mange kunder er ikke-originale reservedeler et reelt alternativ til originale reservedeler. Kundene har også her mulighet til å undersøke og vurdere ulike priser, ettersom disse aktørene gjerne har prislister tilgjengelig på deres internettsider.
- (74) **For det tredje**, preges markedet av flere konkurrenter som vil fortsette å utøve konkurransepress på den sammenslåtte enheten og sørge for sunn konkurranse i markedet.
- (75) Betydelige aktører med tilstedeværelse i Rogaland og Vestland er blant annet Frydenbø Bilsenter AS og Bilia Norge AS. Videre er også Volvo Car Norway en betydelig aktør, samt andre aktører som Bilservice AS. Som nevnt er også alle øvrige verksteder i praksis konkurrenter, ettersom kunder kan bestille originale Volvo-reservedeler gjennom alle verksteder. Aktører innenfor segmentet for ikke-originale reservedeler utøver også konkurransepress på partene.
- (76) Sett i lys av de ovennevnte markedsmekanismer, samt at Laastad har en nokså begrenset omsetning og markedsandel, anslår dermed melder at foretakssammenslutningen ikke vil føre til negative virkninger i markedet for originale Volvo-reservedeler i Rogaland og Vestland.

6.1.6 **Detaljistsalg av originale reservedeler til andre bilmerker**

- (77) Laastad selger ikke originale reservedeler til andre bilmerker enn Volvo, og det er følgelig ingen horisontal overlapp i markeder for originale reservedeler til andre bilmerker.

6.1.7 **Grossistsalg av reservedeler**

- (78) Partene har også noe salg av originale Volvo-reservedeler til andre verksted. Dette salget foregår imidlertid i begrenset grad, og er anslagsvis ikke egnet til å påvirke markedet. I grossistmarkedet for originale Volvo-reservedeler er Volvo den vesentlig største grossisten ettersom de selv produserer varene, og handelen mellom verksted er svært begrenset.
- (79) Partene anslår at de samlet sett har en svært begrenset markedsandel, og i alle tilfeller at de har [REDACTED] av markedet.

6.1.8 Verkstedstjenester

- (80) Foretakssammenslutningen vil kun føre til en beskjeden virkning på det relevante geografiske markedet for verkstedstjenester.
- (81) På et nasjonalt marked har Kverneland tolv verksteder, og Laastad har to verksteder. Partene har derfor samlet sett 14 verksteder i Norge. Ifølge Statens Vegvesens registre for godkjente bilverksteder er det 5 048 bedrifter som har godkjente bilverksteder i Norge. Partene har dermed samlet sett under 1 % av det nasjonale markedet for verkstedstjenester.
- (82) Foretakssammenslutningen vil derfor ikke ha en konkurransebegrensende virkning på et nasjonalt marked for verkstedstjenester.
- (83) Dersom man definerer Vestland og Rogaland som et felles, regionalt marked vil dette uansett ha en ytterst begrenset virkning. I dette regionale markedet vil foretakene ha totalt elleve verksteder. I følge proff.no er det ca. 824 verksteder i Vestland og 640 verksteder i Rogaland, som gir totalt ca. 1464 verksteder i Vestland og Rogaland. Ifølge Statens Vegvesens registre for godkjente bilverksteder er det registrert 585 verksteder i Vestland og 375 verksteder i Rogaland, som gir totalt ca. 960 verksteder.
- (84) Laastad har 2 verksteder i Vestland og Rogaland, og Kverneland har totalt 7 verksteder i Vestland og Rogaland. Totalt omfatter foretakssammenslutningen følgelig 9 verksteder i Vestland og Rogaland, som etter Statens Vegvesens tall utgjør ca. 1 % av det samlede antall bilverksteder i Vestland og Rogaland.
- (85) På et regionalt marked for verkstedstjenester vil foretakssammenslutning derfor ikke ha en konkurransebegrensende virkning.

8. KONKURRENTER, KUNDER OG LEVERANDØRER

- (86) En oversikt over partenes 5 største konkurrenter, kunder og leverandører i de relevante markedene finnes vedlagt i **Vedlegg 1**.

Vedlegg 1: Oversikt over partenes største konkurrenter, kunder og leverandører

9. DE INVOLVERTE FORETAKENES SISTE ÅRSBERETNINGER OG ÅRSREGNSKAP

- (87) Årsberetninger og årsregnskap for Kverneland Bil AS og Laastad & Co AS fra siste regnskapsår er offentlig tilgjengelig via Brønnøysundregistrene.

Vedlegg 2: Årsregnskap Kverneland Bil AS

Vedlegg 3: Årsregnskap Laastad & Co AS

10. REDEGJØRELSE FOR EVENTUELLE EFFEKTIVITETSGEVINSTER

- (88) Foretakssammenslutningen vil føre til enkelte effektivitetsgevinster i form av stordriftsfordeler i driften av selskapene.

11. TILSYN FRA ANDRE MYNDIGHETER

- (89) Foretakssammenslutningen er ikke underlagt tilsyn fra andre myndigheter.

12. AVTALEN OM FORETAKSSAMMENSLUTNING

(90) Seneste versjon av avtalen om foretakssammenslutning med vedlegg er vedlagt i Vedlegg 2.

Vedlegg 4: Aksjekjøpsavtale av 27. oktober 2023

13. KONFIDENSIALITET

(91) Forretningshemmeligheter er markert med **grønn bakgrunn** i denne meldingen, som dermed utgjør offentlig versjon når disse opplysningene er fjernet. Begrunnelse for unntak av forretningshemmeligheter er angitt i **Vedlegg 3**.

Vedlegg 5: Begrunnelse for unntak av forretningshemmeligheter

* * *

Med vennlig hilsen

Håvard Henriksen
Advokatfullmektig
CMS Kluge Advokatfirma AS